Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2020-783
(mr. dr. K. Engel, voorzitter, mr. S.W.A. Kelterman, mr. J. van der Groen, leden en mr. C.J.M. Veltmaat, secretaris)

Klacht ontvangen op	: 10 februari 2020
Ingediend door	: Consument
Tegen	: ARAG SE, gevestigd te Leusden, verder te noemen Verzekeraar
Datum uitspraak	: 23 september 2020
Aard uitspraak	: Bindend advies

Samenvatting

Rechtsbijstandverzekering, klacht over dekking. Verzekeraar mocht het verzoek om vergoeding van de (advocaat)kosten die Consument heeft gemaakt voor juridische hulp toen hij verdacht werd van een strafbaar feit afwijzen, omdat Consument de beslissing van de Officier van Justitie tot niet-vervolging te laat heeft gemeld bij Verzekeraar en Verzekeraar daardoor in een redelijk belang is geschaad. De klacht is ongegrond en de vordering wordt afgewezen.

1. Procesverloop

De Commissie beslist met inachtneming van haar Reglement en op basis van de volgende stukken en de daarbij overgelegde bijlagen:

- het door Consument ingediende klachtformulier;
- de aanvullende stukken van Consument;
- het verweerschrift van Verzekeraar;
- de repliek van Consument;
- de dupliek van Verzekeraar en
- de slotreactie van Consument.

De Commissie stelt vast dat partijen hebben gekozen voor bindend advies. De Commissie is van mening dat het niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. De zaak zal daarom op grond van de stukken worden beslist.

2. Feiten

De Commissie gaat uit van de volgende feiten:

2.1 Consument heeft een particuliere rechtsbijstandverzekering bij Verzekeraar.

In de verzekeringsvoorwaarden is, voor zover relevant, het volgende bepaald:

*"**6. Welk bedrag vergoeden wij maximaal?***
[…]

Wat zijn de andere kosten?
Wij betalen de volgende kosten van een rechtszaak, mediation, of een juridisch specialist of expert die niet bij ARAG werkt.

Kosten van een juridisch specialist of expert die niet bij ARAG werkt
- Die juridisch specialist moet iemand zijn die u volgens de rechtsregels juridische hulp mag geven. Die kosten moeten normaal en gebruikelijk en vooral redelijk zijn.
[…]

12. Bent u verzekerd voor strafbare zaken?
U krijgt geen juridische hulp als u verdacht wordt van strafbare feiten en daarvoor vervolgd wordt. Dat geldt ook voor strafbare feiten die volgens het bestuursrecht worden behandeld. Maar in de volgende gevallen betalen wij u wel de kosten terug die u heeft gemaakt voor juridische hulp.
- *[…]*
- *[…]*
- *Als er besloten wordt u niet verder te vervolgen.*

***Let op:** meld ons binnen een maand de beslissing van de rechter of de officier van justitie. Wij kunnen dan namelijk de kosten nog terugvragen van de overheid. Meldt u te laat, dan vergoeden we uw kosten niet."*

2.2 Op 29 oktober 2016 is Consument op zijn fiets in een bos in botsing gekomen met een onbekend gebleven persoon, mogelijk een deelnemer van een Halloweenfeest. Consument is gevallen met blijvend letsel tot gevolg. In verband hiermee heeft Consument Verzekeraar verzocht om rechtsbijstand te verlenen. Een jurist van Verzekeraar heeft deze letselschade-zaak in behandeling genomen.

2.3 Consument is van mening dat hij ten val is gekomen doordat een deelnemer van het Halloweenfeest een trap tegen zijn fiets heeft gegeven.

2.4 Consument heeft aangifte willen doen bij de politie, maar de politie weigerde de zaak in behandeling te nemen. Consument heeft hierover een klacht ingediend. Vervolgens heeft op 30 mei 2017 een gesprek plaatsgevonden op het politiebureau, waarbij Consument is bijgestaan door een vriend (hierna: de heer [X]). Dit heeft echter niet geleid tot het doen van aangifte. Consument heeft daarom in oktober 2017 een advocaat (hierna: de Advocaat) ingeschakeld, die contact heeft opgenomen met de politie.

2.5 Consument heeft op een gegeven moment van de politie vernomen dat hij zelf als verdachte zou moeten worden aangemerkt voordat de politie onderzoek zou doen naar de toedracht van het ongeval. Aanvankelijk was Consument het hier niet mee eens, maar uiteindelijk heeft hij ingestemd.

2.6 Het Openbaar Ministerie (hierna: het OM) heeft Consument vervolgens aangemerkt als verdachte van het ongeval. Omdat het OM Consument wilde gaan verhoren, heeft Consument via de heer [X] Verzekeraar nogmaals verzocht om rechtsbijstand. Een jurist van Verzekeraar heeft per e-mail van 13 oktober 2017 de heer [X] geïnformeerd dat het strafrechtelijke traject waarin Consument als verdachte wordt verhoord door de politie niet wordt gedekt onder de verzekering. De jurist heeft voorts opgemerkt dat de letselschadezaak van Consument – randnummer 2.2 hiervoor – geen redelijke kans van slagen heeft, omdat niet bekend is wie aangesproken moet worden en ook niet op grond waarvan; Consument herinnert zich niets meer van het ongeval. De jurist heeft aangegeven dat hij zonder tegenbericht zal overgaan tot sluiting van het dossier inzake de letselschade.

2.7 De Officier van Justitie (hierna: de OvJ) heeft per brief van 4 juli 2018 Consument laten weten dat geen vervolging wordt ingesteld, noch tegen Consument, noch tegen (een) deelnemer(s) aan het Halloweenfeest. De OvJ heeft Consument geïnformeerd over de mogelijkheid om tegen deze beslissing een klacht in te dienen bij het Gerechtshof in Den Haag en dat dit tot gevolg kan hebben dat de beslissing herroepen wordt.

2.8 De Advocaat heeft naar aanleiding hiervan de OvJ aangeschreven. Per brief van 13 juli 2018 heeft de Advocaat de OvJ verzocht haar besluit te herzien en alsnog tot vervolging van één met name genoemde Halloweenfeest-deelneemster over te gaan. Volgens de Advocaat is het standpunt van de OvJ gebaseerd op onjuiste gegevens en op een incompleet dossier.

2.9 Per brief van 2 oktober 2018 heeft de Advocaat Consument geïnformeerd dat er geen herziening van het besluit en nieuwe beoordeling van het dossier door de OvJ is te verwachten en dat zij overgaat tot sluiting van het strafdossier.

2.10 De heer [X] heeft vervolgens op 11 oktober 2018 namens Consument Verzekeraar verzocht de kosten van de Advocaat in de strafzaak te vergoeden. Verzekeraar heeft per brief van 19 oktober 2018 Consument laten weten dat zijn verzoek om kostenvergoeding niet onder de dekking van de rechtsbijstandverzekering valt, omdat Consument de beslissing van de OvJ te laat heeft gemeld.

2.11 Consument heeft geklaagd over het standpunt van Verzekeraar over de redelijke kans van slagen in de letselschadezaak.

Partijen zijn opgeroepen voor een hoorzitting op 13 november 2019. Deze hoorzitting heeft geleid tot een minnelijke oplossing van het tussen partijen bestaande geschil. Die oplossing is vastgelegd in een vaststellingsovereenkomst inhoudende:

"[…] dat de klacht betreffende het instellen van een civiele procedure wordt ingetrokken nu partijen tot overeenstemming zijn gekomen dat de geschillenregeling op dit punt wordt ingezet."

2.12 In de vaststellingsovereenkomst is voorts overeengekomen dat Consument zijn klacht over de weigering van Verzekeraar om zijn advocaatkosten te vergoeden, als een afzonderlijke klacht bij het Kifid zal indienen. De onderhavige uitspraak ziet op deze klacht.

3. Klacht, vordering en verweer

Klacht en vordering Consument

3.1 De klacht van Consument houdt in dat Verzekeraar ten onrechte niet de kosten wil vergoeden in het kader van de strafzaak. De Advocaat heeft bezwaar gemaakt tegen de beslissing van de OvJ van 4 juli 2018. Nadat duidelijk werd dat de OvJ haar standpunt handhaafde, heeft Consument zich direct tot Verzekeraar gewend. Bovendien was het nooit een strafzaak geworden als Verzekeraar Consument goed had bijgestaan in de letsel-schadezaak en onderzoek had gedaan naar de toedracht van het ongeval en de aansprakelijke perso(o)n(en).

3.2 Consument vordert van Verzekeraar dat hij de kosten van de Advocaat vergoedt en ook de ondersteuningskosten van de heer [X]. Het betreft een totaalbedrag van € 9.859,00 vermeerderd met de wettelijke rente over dat bedrag vanaf 8 oktober 2018. Deze kosten zijn volgens Consument aan te merken als normaal en gebruikelijk gezien de omvang en complexiteit van de zaak. Consument vordert daarnaast een schadevergoeding van Verzekeraar, omdat Verzekeraar hem niet goed heeft bijgestaan.

Verweer Verzekeraar

3.3 Het verzoek om vergoeding van de kosten is na het verstrijken van de in artikel 12 van de verzekeringsvoorwaarden genoemde termijn van één maand ingediend en ook na de vervaltermijn van drie maanden van de artikelen 591 en 591a (oud) Sv, thans de artikelen 529 en 530 Sv, waarbinnen Verzekeraar de kosten op de overheid kon verhalen. Daardoor is Verzekeraar in zijn belangen geschaad.

3.4 Voor zover Verzekeraar verplicht is de kosten te vergoeden, zijn de door de Advocaat gedeclareerde kosten niet normaal en gebruikelijk. 31 Uren zijn gedeclareerd, waarvan 19 uren zijn gemaakt na het sepotbesluit van 4 juli 2018, toen Consument geen verdachte meer was.

Deze 19 uren zijn besteed aan werkzaamheden om het OM ertoe te bewegen een derde of derden te vervolgen. De behandelduur van een dergelijke strafzaak is maximaal 5 uur. Van Verzekeraar kan niet worden verwacht meer dan een bedrag van € 1.200,00 te vergoeden.

4. Beoordeling

4.1 Vanwege de eerder tussen Consument en Verzekeraar bereikte minnelijke oplossing, beperkt de Commissie zich in deze uitspraak tot de vraag of de door Consument gemaakte (advocaat)kosten *in de strafzaak* onder de dekking van de rechtsbijstandverzekering vallen. De vraag of Verzekeraar zich *in de letselschadezaak* heeft gedragen zoals van een redelijk bekwaam en redelijk handelend rechtsbijstandverlener mag worden verwacht, laat de Commissie in deze beslissing daarom buiten beschouwing.

4.2 Artikel 7:941 lid 1 Burgerlijk Wetboek (BW) luidt als volgt:

"1. Zodra de verzekeringnemer of de tot uitkering gerechtigde van de verwezenlijking van het risico op de hoogte is, of behoort te zijn, is hij verplicht aan de verzekeraar de verwezenlijking te melden. Dit geschiedt zo spoedig als redelijkerwijs mogelijk is."

Lid 4 luidt als volgt:

"4. De verzekeraar kan het vervallen van het recht op uitkering wegens niet-nakoming van een verplichting als bedoeld in de leden 1 en 2 slechts bedingen voor het geval hij daardoor in een redelijk belang is geschaad."

4.3 In artikel 591a lid 2 (oud) Sv (thans artikel 530 lid 2 Sv), dat van toepassing was tot en met 31 december 2019, stond het volgende:

"Indien de zaak eindigt zonder oplegging van straf of maatregel en zonder dat toepassing is gegeven aan artikel 9a van het Wetboek van Strafrecht kan aan de gewezen verdachte of zijn erfgenamen uit 's Rijks kas een vergoeding worden toegekend voor de schade welke hij tengevolge van tijdverzuim door de vervolging en de behandeling der zaak ter terechtzitting werkelijk heeft geleden, alsmede, behoudens voorzover artikel 44a van de Wet op de rechtsbijstand van toepassing is, in de kosten van een raadsman. Een vergoeding voor de kosten van een raadsman gedurende de verzekering en de voorlopige hechtenis is hierin begrepen. Een vergoeding voor deze kosten kan voorts worden toegekend in het geval dat de zaak eindigt met oplegging van straf of maatregel op grond van een feit, waarvoor voorlopige hechtenis niet is toegelaten."

Op grond van lid 4 van artikel 591a (oud) Sv in verbinding met artikel 591 lid 2 (oud) Sv moest een verzoek tot vergoeding voor de kosten van een raadsman worden ingediend 'binnen drie maanden na het eindigen van de zaak'.

4.4 In artikel 12 van de verzekeringsvoorwaarden staat dat de verzekerde geen juridische hulp krijgt als hij verdacht wordt van strafbare feiten en daarvoor vervolgd wordt. Maar Verzekeraar vergoedt de kosten die de verzekerde heeft gemaakt voor juridische hulp wel als er besloten wordt de verzekerde niet verder te vervolgen. Artikel 12 schrijft voor dat de verzekerde de beslissing van de Officier van Justitie binnen één maand aan Verzekeraar moet melden.

4.5 Per brief van 4 juli 2018 heeft de OvJ besloten Consument niet verder te vervolgen. Deze brief merkt de Commissie aan als een onvoorwaardelijk sepot. Hiermee kwam er een einde aan de strafzaak van Consument.

4.6 Dit betekent dat Consument vanaf 4 juli 2018 drie maanden de tijd had om zelf op de voet van artikel 591a lid 2 (oud) Sv een verzoek tot vergoeding van de door hem gemaakte kosten van rechtsbijstand – de kosten van zijn Advocaat en de kosten van dhr. [X] – in te dienen bij de Staat en dat hij één maand de tijd had Verzekeraar om een kostenvergoeding te vragen. Dat de advocaat namens Consument bezwaar heeft gemaakt tegen de beslissing van de OvJ van 4 juli 2018 om geen derde persoon te gaan vervolgen, maakt het voorgaande niet anders. Die beslissing staat namelijk los van de beslissing van de OvJ om Consument niet verder te vervolgen en waarop artikel 12 van de verzekeringsvoorwaarden van toepassing is. De kosten die zijn gemaakt na de sepotbeslissing komen in het onderhavige geval ook niet voor vergoeding in aanmerking.

4.7 Consument heeft zich aan geen van beide termijnen gehouden. Pas op 11 oktober 2018 is Verzekeraar verzocht de kosten van de strafzaak te vergoeden.

4.8 Nu Consument zich aan geen van beide termijnen heeft gehouden, hoeft Verzekeraar de door Consument gemaakte kosten van rechtsbijstand niet te vergoeden. Verzekeraar is immers door de te late melding in een redelijk belang geschaad, omdat Verzekeraar hierdoor een eventueel aan Consument uit te keren vergoeding niet kan verhalen op de Staat.

4.9 Met betrekking tot de termijn van één maand die artikel 12 van de verzekeringsvoorwaarden voorschrijft, merkt de Commissie nog op dat deze niet in strijd is met de verjaringstermijn van drie jaren die ingevolge artikel 7:942 lid 1 BW geldt voor vorderingen uit een verzekering.

De Commissie ziet de termijn van één maand als een precisering van de 'zo spoedig als redelijkerwijs mogelijk is'-termijn die wordt voorgeschreven door artikel 7:941 lid 1 BW (randnummer 4.2 hiervoor). Deze precisering acht de Commissie in het onderhavige geval toegelaten, nu lid 4 van artikel 7:941 BW (eveneens randnummer 4.2 hiervoor) de verzekerde bescherming biedt door te eisen dat de verzekeraar, wil die zich kunnen beroepen op overschrijding van de in artikel 7:941 lid 1 BW bedoelde (en in artikel 12 van de Verzekeringsvoorwaarden gepreciseerde) termijn, in een redelijk belang moet zijn geschaad. Hierbij speelt mede een rol dat Verzekeraar zelf heeft opgemerkt dat de termijn van één maand in artikel 12 geen "juridisch fatale termijn" is.

4.10 De Commissie komt tot de conclusie dat Verzekeraar het verzoek van Consument om vergoeding van de (advocaat)kosten onder de rechtsbijstandverzekering mocht afwijzen. In de procedure heeft Verzekeraar uit coulance een aanbod gedaan om € 1.200,00 te vergoeden. Hoewel de klacht ongegrond is en de vordering wordt afgewezen, geeft de Commissie Verzekeraar in overweging om dit aanbod gestand te doen.

5. Beslissing

De Commissie wijst de vordering af.

In artikel 2 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening is bepaald in welke gevallen beroep openstaat van bindende beslissingen van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Daarbij geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Op de website van Kifid vindt u praktische informatie over het instellen van beroep. Zie hiervoor www.kifid.nl/in-beroep-gaan-bij-kifid.

U kunt, binnen twee weken na de verzenddatum van deze uitspraak, bij de Voorzitter van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening schriftelijk een verzoek indienen tot herstel van kennelijke vergissingen in de uitspraak. U moet daarbij met name denken aan correctie van reken- of schrijffouten en verbetering van namen en data. De volledige procedure met de termijnen die daarbij in acht moeten worden genomen staat beschreven in artikel 40 van het Reglement.